

Okul Temelli Mesleki Gelişim Nedir?

Okul Temelli Mesleki Gelişim (OTMG), okul içinde ve dışında öğretmenlerin mesleki bilgi, beceri, değer ve tutumlarının gelişimini destekleyen, etkili öğrenme ve öğretme ortamları oluşturmada öğretmene destek sağlayan süreçler bütünü olarak tanımlanmaktadır. OTMG, mesleki yeterliklerini geliştirmek isteyen öğretmene kendi gelişim modelini kendisinin oluşturması, hazırladığı Mesleki Gelişim Planının uygulanması ve izlenmesi süreçlerinde öğretmene yol haritası sunması bakımından Türk Eğitim Sisteminde yeni bir kavramdır. Okul Temelli Mesleki Gelişim ile,

- Okuldaki insan ve materyal kaynakları etkin biçimde kullanılarak öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçlarının okul ortamında karşılanması,
- Öğrenciler için öğretim ve öğrenim kalitesinin artırılması,
- Öğretmenlerin kendi gelişimleri için daha fazla sorumluluk almaları ve öz değerlendirmeleri sonucunda eksik gördükleri yönleri ya da geliştirmek istedikleri yeterlik alanlarına yönelik Mesleki Gelişim Planı hazırlamaları ve uygulamaları,
- Öğretmenlerin deneyimlerini paylaşmaları ve daha az deneyimli meslektaşlarına rehberlik etmeleri,
- Öğretmenlerin öğretme-öğrenme stratejileri ile ilgili yeni yaklaşımlar konusunda daha bilinçli duruma gelmeleri,
- Meslektaşlarının yardım ve desteği ile bu yaklaşım ve stratejileri kendi uygulamalarına yansıtmaları,
- Okulların gelişim planları doğrultusunda öğretmenlerin deneyim ve uzmanlığından yararlanılması,
- Okul çalışma kültürü ve değerler sisteminin gelişimine bağlı olarak okulun çevre ile bütünleşmesi ve çevre olanaklarının okul sorunlarının çözümünde daha fazla işe koşulması beklenilmektedir.

OTMG anlayışının kazandırılması, mesleki gelişimi planlama sürecinin belli bir sistematığa bağlı yürütülmesinde, yönetici ve öğretmenlere rehberlik etmesi amacıyla OTMG Kılavuzu hazırlanmıştır. OTMG Kılavuzu geliştirme, gözden geçirme ve düzeltme aşamaları, uzlaşma temelinde ilgili tüm görüşlere fırsat tanıyan bir anlayışla ele alınmıştır.

OTMG'de Planlama Süreci

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerini Geliştirmek için Okul Temelli Mesleki Gelişim Kılavuzunun hazırlanması, geliştirilmesi, gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi süreçleri, Ulusal ve Uluslar arası Uzmanlar ile Bakanlık Temsilcileri Ulusal Çalışma Ekibi, İl Çalışma Ekibi ve Okul Çalışma Ekibi Temsilcilerinin katılımıyla toplam 8 çalıştayda ele alınmıştır. İlgili uzmanlarla, çalıştay sonrası düzeltme ve geliştirme çalışmaları sürdürülmüştür. Çalıştay çıktıları dışında, pilot illerden gelen aylık ilerleme raporları ile pilot illere yapılan saha gezilerine dayalı gözlem ve görüşme sonuçlarından da yararlanılmıştır. Her bir pilot ile toplam 4 saha gezisi yapılmıştır. Gezilere, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğünden bir temsilci ve pilot illerdeki çalışmaların eşgüdümünden sorumlu ulusal çalışma Ekibi üyeleri katılmıştır.

OTMG Neden Önemlidir?

- **Öğrenciler için...**
- **Öğretmenler için...**
- **Okul için...**
- **Veliler için...**

OTMG Öğrenciler İçin Neden Önemlidir?

Eğitim bilimlerinde öğretme-öğrenme anlayışındaki gelişmelerle öğretmenin ve öğrencinin rolünde değişiklik olmuştur. Yapılandırmacı yaklaşımı temel alan yeni öğretim programı "öğretmek"ten çok "öğrenme"yi merkeze alan bir anlayışı esas alır. Öğrencinin neyi öğrendiği değil, nasıl öğrendiği önemlidir. Bunu yapabilmek için öğretmen tarafından öğrencinin aktif olarak öğrenebilmesi için uygun öğrenme ortamları sağlanmalı, çeşitli öğretim ve öğrenme yöntemlerine yer verilmelidir.

PISA (Programme for International Student Assessment- Uluslararası Öğrenci Başarısını Belirleme Programı), TIMMS (Trends in International Mathematics and Science Study-Uluslararası Matematik ve Fen Araştırması) , PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study - Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi) vb. araştırma sonuçları öğrenci başarısı ve eğitim kalitesinin dünya ülkeleri ile kıyaslandığında ülkemizde oldukça düşük olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğrenci başarısının artırılmasında en önemli unsuru öğretmenler

oluşturmaktadır. Öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi ve bu yeterliklerin öğretmenlere kazandırılması için OTMG uygulamalarının gerçekleştirilmesi yukarıda değinilen uluslararası sınavlardaki öğrenci başarısını doğrudan destekleyici olacaktır.

OTMG Öğrencileri Nasıl Destekler?

OTMG, yeni öğretim programları kapsamında öğretim ve öğrenimin kalitesini artırmada eğitim reformunun en önemli unsurlarından birini oluşturmaktadır. Öğrenim ve öğretimin kalitesi ve öğrenci başarısı, öğretmenlerin niteliğine önemli ölçüde bağlıdır. Öğrencilerin nitelikli öğrenim görmeleri için öğretmenlere öğretim yılı boyunca becerilerini geliştirmek ve yenilemek için olanaklar tanınmalıdır. Bu olanaklar, öğretmenlerin OTMG anlayışı doğrultusunda kendilerinin oluşturdukları gelişim modeli ile geniş kapsamlı bir şekilde becerilerini, bilgilerini ve anlayışlarını artırarak mesleklerinde ilerlemeler kaydetmesini sağlayacaktır. Gerçekleştirilen mesleki gelişim uygulamaları sonucu öğrencinin derse aktif katılması, özgüveninin artması, öğrenme durumunun daha iyi değerlendirilmesi desteklenecektir.

OTMG Öğretmenler İçin Neden Önemlidir?

OTMG, öğretmenlerin kendilerinin ve okulun gelişiminden sorumlu olmalarını, bu gelişim için zaman ve kaynak ayırmalarını, materyal geliştirmelerini, deneyimlerini meslektaşları ile paylaşmalarını ve ihtiyaç duydukları alanlarda yakın çevre olanaklarının işe koşulmasını destekleyerek okul çevre bütünleşmesini sağlar.

Öğretmenlerin iş birliği yapmaları, birlikte öğrenmeyi esas almaları, fikirlerini paylaşmaları ve başarılı uygulamaları örnek almaları, mesleki gelişimlerine önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Böylece öğretmenlerin öz güven ve öz saygılarının artması, kendilerini çalışmalarında ve gelişimlerinde daha değerli ve desteklenmiş hissetmeleri beklenmektedir. OTMG, öğretmenlerin mesleki yeterliklerini zenginleştirip geliştirerek okulun birikim, deneyim, uzmanlık ve demokratik bir tarzı içeren okul kültürünü de desteklemektedir.

OTMG Öğretmen Uygulamalarını Nasıl Destekler?

Okul gelişiminin ve dönüşümünün özünde OTMG uygulamaları ile öğrenen öğretmen vardır. Öğretmenlerin kendi öğrenmelerini geliştirmeye duydukları sorumluluğa dayalı öğrenme kültürü, okul ve öğrenci performansının düzeyini doğrudan etkilemektedir.

OTMG uygulaması öğretmenin:

- mesleki gelişim için istekli olmasını,
- özgüveninin gelişmesini,
- yeterliğinin artmasını,
- yeni öğretim programına uygun etkin öğrenmeye rehberlik etmesini destekler.

Katılımcı bir anlayışla planlanmış ve yapılandırılmış bir OTMG, mesleki öğrenme fırsatlarına yönlendirilmiş öğretmenlere aşağıdaki konularda destek sağlayacaktır.

Öğrenen Öğretmen - Etkili OTMG

- Öğretim programına uygun planlama ve değerlendirme yapma
- Yaratıcı düşünme ve uygulamaları zenginleştirme
- Öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını belirleme
- Öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirme ve uygulamalarında kanıtları kullanma, kanıtlarla çalışma
- Öğrenme ve öğretmede etkili yeni yaklaşımları araştırma, değerlendirme ve içselleştirme
- Diğer öğretmenlerden öğrenmek için tüm fırsatları yönetme
- Sınıf ve öğrenci verilerini toplama, yorumlama ve yönetme
- Ekip çalışmaları geliştirme
- Davranış yönetimi stratejileri geliştirme
- Kaynaştırma eğitimi teşvik etme
- Kendi uygulamalarındaki gelişimin farkında olma
- Kariyer gelişimi

OTMG Okul İçin Neden Önemlidir?

İyi planlanmış bir OTMG, öğretmenlerin eğitim ve gelişim olanaklarından düzenli olarak belli bir düzeyde yararlanmalarını güvence altına alması nedeniyle son derece önemlidir. Okul gelişim yaklaşımlarının özünde OTMG yer almaktadır. OTMG'yi etkili bir biçimde uygulayan okullarda daha az sorunla karşılaşılacağı beklenilmektedir. Bu okullardaki öğretmenler okullarında değişim ve gelişimin yöneticisi ve bir parçası olurlar.

OTMG, öğretmenlere okulun iyileştirilmesi ve başarılı uygulamaların geliştirilmesi sürecinde sürükleyici bir rol alma fırsatı sağlar. Öğretmenlerin iş birliği yaparak çalışmaları ve mesleki bilgi paylaşımı kültürünün oluşması, okul standartlarının yükselmesini ve gelişimini destekler.

OTMG, hem okulun hem de öğretmenlerin mesleki sorumluluğu içinde yer almaktadır. Bu süreçte öğretmenler gelişimlerini farklı yöntemlerle sağlayabilirler. Örneğin; öğretmenlerin bireysel araştırmaları, ihtiyacı doğrultusunda katıldıkları kurslar, okuldaki mevcut bilgi paylaşımları veya dışarıdan bir uzmanın (bu uzman üniversiteden, MEB birimlerinden ya da başka bir okuldan gelebilir) çağırılmasıyla alınan eğitim vb. çalışmalar, OTMG kapsamındadır. OTMG uygulayan bazı ülkelerdeki araştırma sonuçları, öğretmenlerin iş birlikli araştırma yöntemini kullanmalarını sağlayan ve okulun öğrenen topluluk olarak gelişmesine yardımcı olan OTMG modelinin en etkili yöntem olduğunu göstermektedir. Bu araştırmalarla birlikte ülkemizde de OTMG kapsamında gerçekleştirilen uygulama sonuçları, daha geniş bir öğrenen ağının parçası olmanın ve okulda yürütülmekte olan OTMG sürecinde iş birliği yapanlar arasında yer almanın öğretmenler üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir.

OTMG Okul Gelişimini Nasıl Destekler?

Mesleki öğrenme, öğretmenlere yeni öğretim programıyla ortaya çıkan ihtiyaçları karşılayacak uygulamalar geliştirmede ve okulu iyileştirmede belirleyici bir rol alma fırsatı sağlar. Bunun sürekliliği de ancak okul gelişimini ve yükselen standartları destekleyen öğretmenlerin iş birliği içinde çalışmaları ve mesleki bilgi paylaşımı kültürünün oluşturulması yoluyla sağlanabilir.

Okul gelişim planı içerisinde okulun ilkeleri, değerleri, yargıları, vizyonu

ve misyonu, dikkate alınır. Bütün okullar aynı sistemin birer parçası olsalar bile içinde bulunduğu çevre koşullarındaki farklılıklar ve değişen öğrenci ihtiyaçları nedeniyle her okulun mesleki öğrenme ihtiyacı ve gelişim planları birbirinden farklı olacaktır.

Okul gelişim süreci, okulun fiziki ve insan kaynaklarını geliştirerek eğitimin niteliğini ve öğrenci başarısını artırmayı, eğitimde planlı ve sürekli gelişimi amaçlayan sistematik bir süreçtir. OTMG, okulun insan kaynaklarını geliştirme boyutunda öğretmenin mesleki gelişimine katkı sağlamaktadır. OTMG ile öğrenen öğrenci, öğrenen öğretmen ve öğrenen okul anlayışı temelinde sürekli gelişim hedeflenmektedir.

OTMG Veliler için Neden Önemlidir?

Okulun ve öğrencinin etkin gelişimi aileler göz ardı edilerek gerçekleştirilemez. Velinin eğitim sürecine katılımı olumlu bir okul kültürünün oluşması ve yapılan çalışmaların kalıcılığı açısından önemlidir. Bu katılımın ne düzeyde ve nasıl olacağı önceden yapılacak planlamalar ile gerçekleştirilir. Okul müdürünün, öğretmenin ve velilerin öğrencilerin öğrenme gelişimlerini sağlamak için oluşturdukları bu destekleyici bağlar, başarılı bir okul-aile iş birliği ile gerçekleşir. OTMG çalışmaları, velilerin okulda öğrenme ve öğretme süreçlerinin geliştirilmesi için gösterilen çabalar konusunda farkındalıklarının oluşmasında ve bu konuda ihtiyaç duyulan katkıları getirmelerinde yönlendirici olacaktır.

www.pekiyi.com tarafından PDF haline getirilmiştir.

Kaynak: <http://otmg.meb.gov.tr/>